

OP WEG NAAR EEN
**ROOKVRIJE
GENERATIE**

**‘Op weg naar een rookvrije
speelplek!’**

In gesprek over rookvrij spelen

Positief in gesprek gaan

Iedereen wil dat kinderen spelen in een gezonde en veilige omgeving. Daar hoort ook een rookvrije speelplek bij.

Wanneer je een speelplek rookvrij wilt maken, is het belangrijk om eerst in gesprek te gaan met het bestuur, directie, medewerkers, vrijwilligers, ouders en andere gebruikers van het terrein. Bij rokers kan een rookvrij speelterrein weerstand opwekken. Het confronteert ze met hun verslaving en vraagt om gedragsverandering. Hun steun en medewerking zijn wel noodzakelijk voor het slagen van een rookvrije speelplek. Daarom is het goed om extra aandacht te besteden aan het bouwen van draagvlak onder rokers. We geven je graag wat tips om het gesprek aan te gaan.

Gesprekstips

- Benader het onderwerp altijd positief. Spreek over 'rookvrij' en niet over een rookverbod.
- Verwijs naar de rookvrije generatie; leg de nadruk op het stellen van een gezonde norm en het beschermen van kinderen.
- Benoem duidelijk dat het beleid niet bedoeld is tegen roken, maar dat het gaat om het goede voorbeeld geven aan en beschermen van kinderen.
- Maak het onderdeel van een breder kader. Leg bijvoorbeeld de relatie met wat je als speeltuin, kinderboerderij of zwembad doet om kinderen veilig te laten spelen. Een rookvrije speelplek is onderdeel van een groter geheel.
- Wijs op feiten. Zoals het feit 'zien roken, doet roken' en dat er al veel rookvrije speelplekken in Nederland zijn.
- Verplaats je in je gesprekspartner. Wat speelt er voor hem/haar? Bijvoorbeeld een roker die zich aangetast voelt in zijn vrijheid of een ouder die je raakt in de rol van opvoeder. Vraag naar zijn/haar mening en spreek samen af hoe je deze uitdaging met elkaar aan gaat.
- Bedenk dat rokers die weerstand bieden vaak vanuit hun verslaving praten. Dat kan betekenen dat geen enkel argument hen overtuigt. In dat geval werkt het beter om de knoop door te hakken en hen als medewerker, vrijwilliger of ouder te verzoeken mee te werken.
- Zelf hoef je mensen niet te motiveren om te stoppen met roken. Mocht iemand naar aanleiding van het nieuwe beleid willen proberen te stoppen of zijn er medewerkers of vrijwilligers die dat willen, verwijs hen dan naar de huisarts, naar www.ikstopnu.nl of in oktober naar www.stoptober.nl.

Argumenten en feiten

In de gesprekken kun je gebruik maken van de volgende argumenten en feiten.

Door een rookvrije speelplek:

- Geven we kinderen het goede voorbeeld.
- Maken we roken minder normaal en minder aantrekkelijk voor kinderen.
- Wordt het schadelijke meeroken voorkomen.
- Voldoen we aan een wens van veel kinderen en hun ouders.
- Zetten we onze speelplek positief op de kaart.
- Hebben we minder last van schade en afval door sigarettenpeuken en -pakjes op het terrein.
- Voorkomen we dat kleine kinderen sigaretten oppakken of in hun mond stoppen.
- Voorkomen we het risico op brandwonden door sigaretten.
- Dragen we bij aan het realiseren van een Rookvrije Generatie, een generatie kinderen die volledig rookvrij kan opgroeien.

Schadelijkheid (mee)roken

- Jaarlijks sterven in Nederland ongeveer 20.000 mensen door roken en enkele duizenden door meeroken.
- Rokers sterven gemiddeld ongeveer 10 jaar eerder dan niet-rokers.
- Los van het feit dat je conditie achteruit gaat, veroorzaakt roken onder andere hart- en vaatziekten, kanker, luchtwegziekten en -klachten en diabetes.
- Meeroken, het inademen van tabaksrook van iemand anders, is schadelijk. Dit geldt voor zowel het inademen van tabaksrook binnenshuis als tabaksrook in de buitenlucht. Alles telt mee; er is geen veilige hoeveelheid voor het inademen van tabaksrook.
- Kinderen waarvan de moeder tijdens de zwangerschap rookte, hebben meer kans op wiegendood, luchtwegziekten en -klachten zoals astma.
- Juist kinderen zijn extra kwetsbaar voor de schadelijke stoffen van roken, aangezien zij nog volop in ontwikkeling zijn.

Beschermen van de jeugd

- Een rookvrije speelplek biedt kinderen een veilige omgeving waarin zij zich persoonlijk kunnen ontwikkelen in goede gezondheid. Daarom passen spelen en roken niet bij elkaar.
- Als kinderen anderen zien roken lijkt dat normaal en misschien zelfs aantrekkelijk. Zien roken, doet roken.
- Roken begint vaak op jonge leeftijd. Twee derde van de rokers is begonnen voor zijn 18e.
- Iedere week raken honderden kinderen verslaafd aan roken. Ieder kind is er één te veel.
- Roken is verslavend. Kinderen raken sneller verslaafd dan volwassenen. Hoe jonger iemand begint met roken, des te moeilijker het op latere leeftijd wordt om te stoppen met roken.

Veelgestelde vragen

Is roken een eigen keuze en welke rol heeft de speelplek?

- Als kinderen anderen zien roken lijkt dat normaal en misschien zelfs aantrekkelijk.
- Een organisatie waar kinderen spelen geeft het goede voorbeeld door roken uit het zicht van kinderen te houden.
- Rokers worden niet gevraagd te stoppen met roken, maar hen wordt gevraagd rekening te houden met waar ze roken.

Wat kost het om onze speelplek rookvrij te maken?

- Op www.rookvrijgeneratie.nl/spelen kun je gratis materialen downloaden die je helpen om jouw speelplek rookvrij te maken.
- Daarnaast kun je in de webshop promotiematerialen kopen om te laten zien dat jouw speelplek rookvrij is, zoals rookvrij-borden, posters en spandoeken. Twee rookvrij-borden bestel je al vanaf 25 euro (exclusief verzendkosten). <https://webshop.rookvrijgeneratie.nl>.
- Soms zijn er acties waarbij gratis rookvrij-borden worden verstrekt aan speelplekken die voor het eerst een rookvrije afspraak invoeren. Deze acties staan vermeld op www.rookvrijgeneratie.nl.
- Schoonmaak- en vernieuwingskosten dalen doordat er geen sigarettenpeuken en -pakjes op het terrein liggen en er is minder kans op brandschade aan bijvoorbeeld speeltegels.
- Je kunt bij de gemeente nagaan of subsidies te krijgen zijn voor het initiatief om de speeltuin rookvrij te maken.

Wat levert een rookvrij speelplek ons op?

- Een rookvrije speelplek voldoet aan de wens van veel kinderen en hun ouders. Je zet de speelplek hiermee positief op de kaart.

Komt er regelgeving vanuit de overheid voor een rookvrije speelplek?

- Vanuit de overheid worden verschillende stappen gezet om het roken onder jongeren te beperken. Denk aan het invoeren van de leeftijdsgrens voor de verkoop van tabak en het onaantrekkelijker maken van de sigarettenpakjes.
- Steeds meer gemeenten hebben beleid om rookvrije speelplekken te stimuleren of brengen het onderwerp onder de aandacht.
- Voor scholen komt er nieuwe wetgeving. Vanaf 2020 zijn schoolterreinen verplicht rookvrij. Meer informatie hierover kun je vinden op www.rookvrijschoolterrein.nl.

Is een rookvrije speelplek ook vrij van de e-sigaret?

- Ja, ook het gebruik van een e-sigaret is geen gezond voorbeeld. Bovendien heeft ook de e-sigaret gezondheidsrisico's en bevat deze vaak de verslavende stof nicotine.
- De e-sigaret verlaagt de drempel om te gaan roken voor kinderen. Dit is wetenschappelijk bewezen. Bovendien scheidt het onduidelijkheid: kinderen kunnen het verschil niet goed zien en het normaliseert (traditioneel) roken.

Hoe starten we met een rookvrije speelplek?

- Het advies is om de speelplek geheel rookvrij te maken. Dat is het duidelijkst. Je kunt dit wel stapsgewijs invoeren.
- Op www.rookvrijgeneratie.nl/spelen vind je een handig stappenplan. Daarnaast zijn er voorbeeldbrieven en andere communicatiemiddelen die je kunt gebruiken. Neem contact op met het team rookvrij spelen via rookvrij@longfonds.nl voor vragen en advies. Ook je eigen brancheverenigingen (NUSO en Kinderboerderijenactief) kunnen helpen bij het rookvrij maken van je speelplek.

We voeren een rookvrij beleid in, maar hoe leggen we het uit aan onze vrijwilligers?

- Zorg dat ze op tijd en goed op de hoogte zijn van de nieuwe afspraken.
- Leg uit dat zij een voorbeeldfunctie hebben: zien roken, doet roken.
- Laat hen weten dat zij een belangrijke voorbeeldrol hebben en spreek met hen af dat zij helpen met het informeren en aanspreken van bezoekers. Benadruk vooraf dat iedereen kan helpen. En dat dit belangrijk is om het rookvrije beleid te doen slagen.
- Roken de vrijwilligers zelf nog? Maak duidelijke afspraken dat zij buiten het terrein roken en uit het zicht van de kinderen.

Hoe gaan we om met eventuele weerstand van bezoekers?

- De meeste ouders willen dat hun kinderen worden beschermd tegen roken.
- Ga vooraf met de bezoekers in gesprek om draagvlak te creëren. Leg uit waarom het belangrijk is om het terrein rookvrij te maken.
- Als je uitleg geeft en overtuigd bent van een rookvrije speelplek, zullen mensen het belang van de rookvrije afspraken inzien en deze zelf willen naleven.
- Ga ook het gesprek aan met rokers om te praten over een oplossing. Door naar hen te luisteren, zal de weerstand verminderen. Benadruk dat het gaat om beschermen van de kinderen en niet om hen 'te plagen'.

Hoe spreken we rokers aan bij het handhaven van een rookvrije speelplek?

- Spreek iemand altijd direct aan als je ziet dat hij of zij rookt op de speelplek. Wees discreet en loop even naar hem/haar toe.
- Ga er bij een eerste overtreding van uit dat iemand niet doelbewust het beleid negeert.
- Herinner de roker eraan dat deze speelplek rookvrij is (en sinds wanneer).
- Geef aan dat je wilt dat deze speelplek een gezonde en veilige omgeving is. Verzoek hem/haar vriendelijk om buiten het terrein te roken.
- Humor kan en mag de boodschap verzachten. Laat alleen geen twijfel bestaan over de ernst van de boodschap.
- Ga geen discussie voeren over het beleid. Vraag zo nodig of iemand bezwaren op een andere wijze kenbaar maakt. Geef duidelijk aan hoe hij/zij dit kan doen, bijvoorbeeld via een mail aan het bestuur of de eigenaar van de speelplek.

Moeten alle rokers die op de speelplek komen stoppen met roken?

- Rokers hoeven niet te stoppen met roken, maar worden gevraagd rekening te houden met de plek waar ze roken.
- Mocht iemand naar aanleiding van het nieuwe beleid willen proberen te stoppen of zijn er medewerkers of vrijwilligers die dat willen, verwijst hen dan naar de huisarts, naar www.ikstopnu.nl of in oktober naar www.stoptober.nl.

Voorbeeldzinnen

'Kinderen die anderen zien roken, hebben grotere kans om later zelf te gaan roken. Help ons het goede voorbeeld te geven door de speeltuin rookvrij te houden.'

'Wij willen dat onze kinderen gezond en veilig kunnen spelen, daarom is deze kinderboerderij rookvrij.'

'Ik wil u vragen hier niet te roken, dit zwembadterrein is rookvrij.'

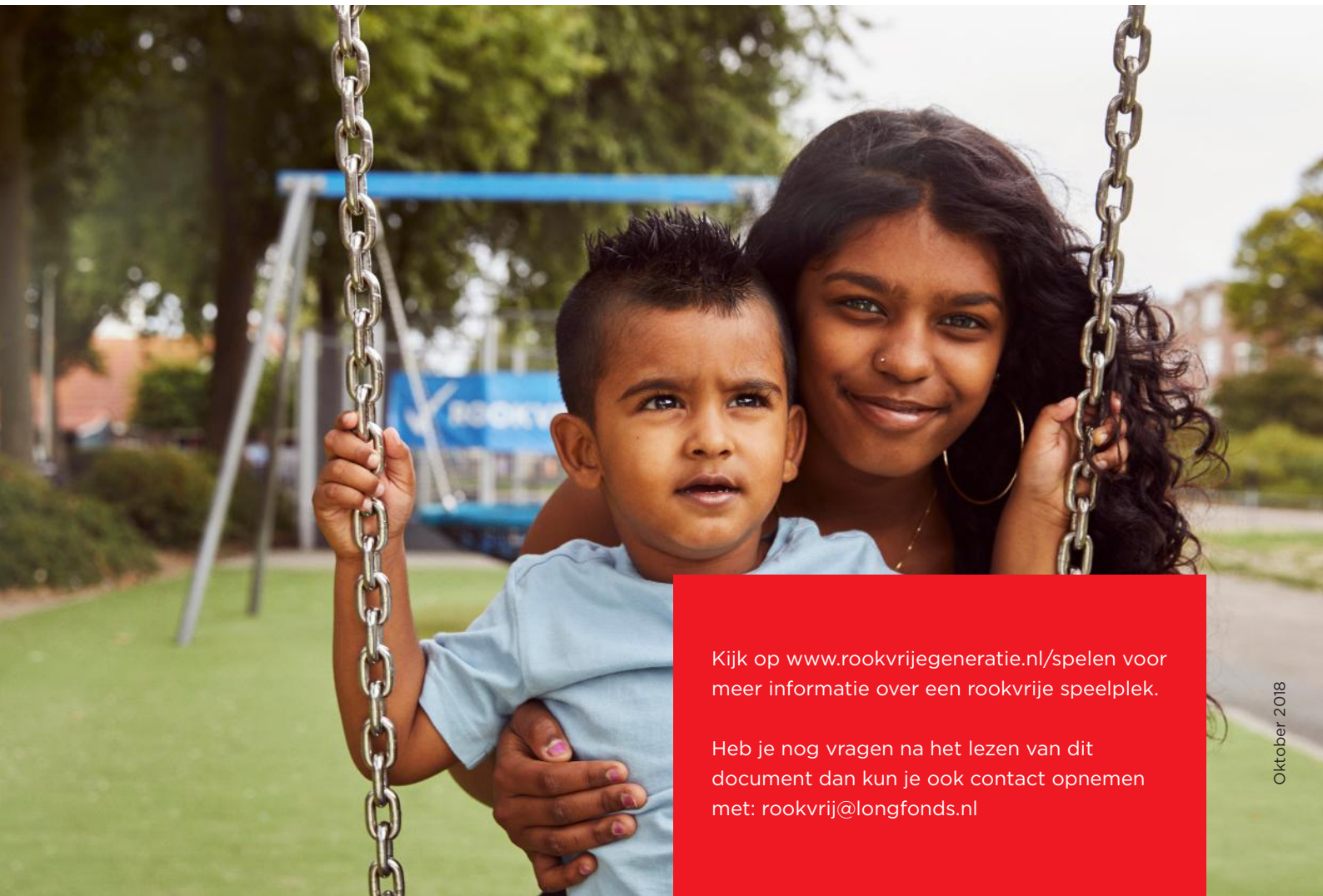
Hoe handhaven we de nieuwe regels?

- Informeer iedereen op tijd over de nieuwe afspraken, bijvoorbeeld via de website, een nieuwsbrief, posters en sociale media.
- Geef bij de ingang van het terrein en op meerdere plekken buiten aan dat het terrein rookvrij is met behulp van de rookvrij-borden.
- Laat direct vanaf de invoering alle vrijwilligers en medewerkers mensen aanspreken die roken. Vraag de vrijwilligers en leden ook elkaar aan te spreken en te helpen herinneren aan de nieuwe afspraken.

- Vraag vriendelijk aan degene die toch rookt of hij/zij bekend is met de nieuwe afspraken op de speelplek. Laat weten waar hij/zij kan roken en niet kan roken. Leg ook uit waarom de speelplek een rookvrij beleid heeft.
- Uit onderzoek blijkt dat als een rookvrij terrein eenmaal is ingevoerd, dit al gauw als een 'normale zaak' wordt gezien. De handhaving zal dan gemakkelijker gaan.

Wat doen we aan rokers die niet meer op het speelterrein roken, maar wel bij de entree, in het zicht van kinderen?

- Het is belangrijk dat het roken minder zichtbaar is. Daarom is het niet gewenst als rokers zichtbaar bij de entree staan. Velen zullen dit begrijpen.
- Neem in alle communicatie mee dat ook de entree rookvrij is. Hang ook daar een rookvrij-bord op.
- Praat met mensen die roken bij de entree en leg uit waarom de entree en het terrein rookvrij zijn.
- Verwijs eventueel naar een specifieke plek om te roken buiten het terrein, uit het zicht van de kinderen.
- Helpt bovenstaande niet? Dan kun je een specifieke rookplek, uit het zicht, op de speelplek realiseren als tussenoplossing.

Kijk op www.rookvrijgeneratie.nl/spelen voor meer informatie over een rookvrije speelplek.

Heb je nog vragen na het lezen van dit document dan kun je ook contact opnemen met: rookvrij@longfonds.nl